

RAMS 2020 – PÄÄTÖKSENTEKIJÄN OPAS VIHERALUEIDEN KUNNOSSAPITOLUOKITUKSEEN

Sisältö

Johdanto	2
Viheralueiden tuottamat palvelut ja arvot	3
Viheralueohjelma	5
Viheralueiden kunnossapitoluokitus eli RAMS-luokitus	6
Viheralueiden puhtaanapitoluokitus P	12
Katujen kunnossa- ja puhtaanapito	14

Julkaisija: Viherympäristöliitto ry, 2020
Toimittaja: Hanna Tajakka, Viher-Arkki
Graafinen suunnittelu: Essi Mäkinen, Viherympäristöliitto ry
Julkaisun jakelu: Viherympäristöliitto ry, Viljatie 4 C, 00700 Helsinki, info@vyl.fi.

Johdanto

RAMS 2020 – Päätöksentekijän opas viheralueiden kunnossapitoluokituksen -oppaaseen on koottu viheralueohjelman, viheralueiden kunnossapitoluokituksen, viheralueiden puhtaanapitoluokituksen sekä katujen kunnossa- ja puhtaanapitolain keskeinen sisältö. Lisäksi oppaassa kuvataan viheralueiden kunnalle, kiinteistön omistajalle tai viheralueen käyttäjälle tuottamat palvelut ja arvot.

Oppaan tavoitteena on antaa päätöksentekijöille kokonaisnäkemyks sekä kunnan monipuolisen viheraluejärjestelmän että yksittäisen viheralueen ja kiinteistön ulkoalueen kehittämistä suunnittelu- ja rakentamisvaiheesta kunnossapitoon.

Suomessa viheralueiden kunnossapito perustuu julkisilla ja yksityisillä alueilla yleisesti käytössä olevaan viheralueiden kunnossapitoluokitusjärjestelmään. Ympäristöministeriö julkaisi ensimmäisen valtakunnallisen maankäytön suunnittelua palveleva viheralueiden luokituksen vuonna 1992. Kaupunginpuutarhurien Seura ry jatkoi luokitustyötä seuraavana vuonna julkaisemalla edellistä luokitusta täydentävän julkaisun ”*Taajaman viheralueiden hoitoluokitus – luokitus- ja hoito-ops*”. Käytännössä saatujen kokemusten pohjalta Viherympäristöliitto ry päivitti hoitoluokitusopasta vuosina 2000 ja 2007 nimellä ”*Viheralueiden hoitoluokitus*”. Tämän oppaan viheralueiden kunnossapitoluokitus perustuu *Viheralueiden kunnossapitoluokitus RAMS 2020* -julkaisuun (Viherympäristöliitto ry:n julkaisu 67, 2020). Kaupunginpuutarhurien Seura ry on osallistunut luokituksen uudistamis- ja kehittämisvaiheisiin.

Viheralueiden kunnossapitoluokitusta on tässä oppaassa havainnollistettu valokuvien avulla eri luokkien keskeisten ominaisuuksien ja luokkien välisen erojen esille tuomiseksi. Viheralueen kunnossapitoluokkaan vaikuttavat yleisilmeen lisäksi viheralueen tavoite, käytön edellyttämät toiminnot ja viheralueen tarkemmat yksityiskohdat sekä rakentamisen ja kunnossapidon laatu.

Tämän oppaan laadinnasta vastannut Viherympäristöliitto ry toivoo oppaan kuluvan jokaisen viheralueista vastaavan kuntapäätäjän ja kiinteistöjen ulkoalueista vastaavan käsissä ja näin edistävän viheralueiden laadukasta kunnossapitoa ja viheralueiden tarjoamien palveluiden arvostuksen kasvua.

Viheralueiden tuottamat palvelut ja arvot

Erilaiset viheralueet toimivat osana laajempaa viheralueverkostoa. Viheralueiden kunnossapitoon sijoitettu pääomaa tuottaa moninkertaisesti sekä taloudellista että fyysistä ja henkistä hyvinvointia viheralueiden omistajille ja käyttäjille muun muassa tuottamiensa ekosysteemipalveluiden ja esteetiikan kautta. Viheralueiden maaperä ja kasvillisuus tuottavat ekosysteemipalveluita, kuten hapen tuotto, hiilidioksidin sidonta ja varastointi, ilman epäpuhtauksien suodatus, melun vaimennus, hule- ja tulvavesien hallinta ja käsittely, pölytyspalvelut, ravinteiden kierrätys ja lämmönsäätely. Viheralueet tarjoavat myös mahdollisuuksia erilaisten tapahtumien järjestämiseen, viljelytoimintaan ja yhteisölliseen toimintaan.

Viheralueiden arvo käyttäjälle syntyy niiden tuottamasta esteettisyydestä, viihtyisyydestä, turvallisuudesta, toimintamahdollisuuksista ja elämyksellisyydestä. Viheralueet tuottavat käyttäjilleen viihtyisiä arkiympäristöjä, joka tarjoaa mahdollisuuden sosiaaliseen vuorovaikutukseen ja luontokokemuksiin vahvistaen luontosuhdetta. Lisäksi ne tuottavat hyvinvointia ja mahdollistavat yhteisöllisyyden ja osallisuuden.

Viheralueet tuottavat kunnalle tai yksityiselle omistajalle hyvin suunniteltuina ja kunnossapidettyinä imagollista arvoa ja nostavat kiinteistön ja kohteen taloudellista arvoa. Laadukkailla suurilla puista tai vaativia taitorakenteita sisältävillä viheralueilla on myös yleensä pinta-alansa nähden suuri omaisuusarvo. Viheralueiden avulla alueen omistaja voi edistää ennakoivaa terveydenhoitoa, ulkoliikuntaa, yleistä hyvinvointia, asumisviihtyisyyttä sekä ekosysteemipalveluiden toimintaa kaupunki- ja taajamarakenteessa.

Koko yhteisön kannalta viheralueet edistävät arkkitehtuuri-, puutarhakulttuuri- ja taideperinnön säilymistä ja siirtymistä sukupolvelta toiselle. Ne tuovat esiin paikallista kulttuurihistoriaa ja auttavat siten ymmärtämään paremmin nykyisyyteen vaikuttavaa historiaa. Lisäksi ne vahvistavat myönteistä käsitystä paikkakunnasta, asuinalueesta tai kiinteistöstä. Viheralueet edistävät päästötöntä liikkumista ja kansanterveyttä. Niiden avulla voidaan edistää uhanalaisten eliölajien ja elinympäristöjen säilymistä sekä tuottaa suojaa erilaisia haittoja ja häiriötekijöitä vastaan.

Viheralueiden tuottamat arvot

Viheralueilla on omistajilleen, käyttäjilleen ja laajemmin koko yhteisölle useita merkityksiä. Ne synnyttävät erilaisia arvoja, kuten

- ekologiset arvot (luonnon monimuotoisuus, luontokokemukset, luontoarvot)
- esteettiset arvot (visuaalisuus, kauneus, harmonia, taide, tuoksut, ympärivuotisuus)
- hyvinvointiarvot (terveys, mielihyvä, ilo, nautinto, viihtyisyys, elämyksellisyys)
- kulttuuriset arvot (arkkitehtuuri-, kulttuuri- ja taideperintö)
- sosiaaliset arvot (osallisuus, vuorovaikutteisuus, yhteisöllisyys, tasa-arvoisuus, turvallisuus)
- taloudelliset arvot (ekosysteemipalvelut, ennakoiva terveydenhoito, omaisuudenhallinta, omaisuusarvo, jälleenhankinta-arvo, imagoarvo)
- tiedolliset arvot (oppiminen, ympäristötieto).

Viheralueet tuottavat käyttäjilleen muun muassa esteettisiä arvoja, kuten visuaalisuutta, kauneutta ja tuoksua.

Viheralueet edistävät ulkoliikuntaa ja ihmisten kokonaisvaltaista hyvinvointia.

Viheralueiden tuottamat ekosysteemipalvelut

Ekosysteemipalveluilla tarkoitetaan luonnon ilmaiseksi tarjoamia, elämää ylläpitäviä aineellisia ja aineettomia palveluita, jotka ovat korvaamattomia, ihmiselle välttämättömiä ja ihmisen hyvinvointia lisääviä.

Ekosysteemipalvelut voidaan jakaa:

- tuotantopalveluihin (esimerkiksi energia, makea vesi, ravinto, raaka-aineet, geenivarat)
- säätelypalveluihin (esimerkiksi ilmaston säätely, pölyttäminen, veden puhdistus ja pidätys, hiilenkierto, typen sidonta, ravinteiden ja veden kierto, yhteyttäminen, eroosion torjunta, haitallisten aineiden käsittely)
- kulttuuripalveluihin (esimerkiksi virkistys, luonnonmaisema, luontomatkailu, koulutus ja kasvatus, kulttuuriperintö).

Lahopuut tuottavat ekosysteemipalveluita muun muassa edistämällä hiilen ja ravinteiden kiertoa. Ne ovat tärkeitä myös luonnon monimuotoisuuden kannalta.

Kunnan viheralueverkosto muodostuu erilaisista viheralueista ja niitä yhdistävistä sini-viherkäytävistä.

Viheralueohjelmien sisällöt vaihtelevat muun muassa viheralueiden ominaispiirteistä ja palvelutasosta sekä viheralueiden käyttäjien tarpeista riippuen.

Viheralueohjelma

Kaavoitusvaiheessa määritetään kunnan viheralueverkosto. Maakunta-kaavan, yleiskaavan ja asemakaavan laatimisvaiheissa tarvitaan eri alojen asiantuntijoiden yhteistyötä, jotta kunnan viheralueverkostosta saadaan monipuolinen ja palvelutasoltaan toimiva.

Viheralueohjelma on kunnan laatima pitkän tähtäimen toimintasuunnitelma, jossa esitetään tavoitteet ja toimenpiteet viheralueiden suunnittelulle, rakentamiselle ja kunnossapidolle. Lisäksi viheralueohjelmassa esitetään menetelmät, joilla seurataan viheralueohjelman toteutumista.

Ohjelmakauden pituus on yleensä 10 vuotta ja se koskee kunnan hallinnoimia viheralueita. Useimmiten viheralueohjelma laaditaan koko kunnan alueelle. Viheralueohjelma hyväksytetään lautakunnalla ja valtuustolla, ja siinä esitetyt tavoitteet ja toimenpiteet sitovat päätöksentekoa ohjelmakaudella. Toimenpiteitä tarkistetaan ohjelmakauden aikana.

Viheralueohjelmien laadintatavat ja sisällöt vaihtelevat kuntien resursseista, toimintakulttuurista, viheralueiden ominaispiirteistä ja palvelutasosta sekä toimijoiden ja viheralueiden käyttäjien tarpeista riippuen. Viheralueohjelman laadinnassa hyödynnetään aiemmin hankittuja viheraluetietoja sekä tarvittaessa hankitaan uutta aineistoa.

Taustatietoina viheralueohjelmassa voidaan esittää muun muassa viheralueohjelman laadinnan sekä viheralueiden kuvaus, viheralueiden vahvuudet ja kehittämistarpeet.

Monipuolinen viherverkosto tarjoaa erilaisia luontokokemuksia ja vahvistaa ihmisten luontosuhdetta.

Viheralueiden kunnossapitoluokitus eli RAMS-luokitus

Suomessa viheralueiden kunnossapito perustuu sekä julkisilla että yksityisillä alueilla yleisesti käytössä olevaan Viheralueiden kunnossapitoluokituksen sekä luokitusta täydentäviin yleisiin kunnossapidon laatuvaatimuksiin ja työselostuksiin. Kunnossapitoluokka kuvaa viheralueen yleisilmettä, käyttöä ja kunnossapidon laatutasoa. Kunnossapitoluokitus sisältää hoidon lisäksi tavoitteet kunnossapitohankkeen tilaamiselle, suunnittelulle, valvonnalle ja omaisuudenhallinnalle sekä laatua ylläpitävälle korjaustyölle ja käyttöjärjestelmien hoidolle ja käytölle. Koko kuntaa kattavan viheralueverkoston ja yksittäisten viheralueiden kunnossapitoluokituksen laatimiseen saa ohjeita *Viheralueiden kunnossapitoluokitus RAMS 2020* -julkaisusta (Viherympäristöliitto ry:n julkaisu 67, 2020).

Viheralueen käytännön kunnossapitotyö tehdään viheralueiden kunnossapitoluokituksen perustuvan yleisen työselostuksen eli *Viheralueiden hoito VHT* -julkaisun mukaan (Viherympäristöliitto ry:n julkaisu 55, 2014. Huom! Julkaisua päivitetään vuoden 2020 aikana, päivitetty *Viheralueiden kunnossapidon yleinen työselostus VKT* ilmestyy vuonna 2021). Kiinteistöjen ulkoalueiden kunnossapidossa noudatetaan *Kiinteistöpalveluiden yleiset laatuvaatimukset Kiinteistö RYL* -julkaisua (Rakennustieto Oy). Jokaisen kunnossapitoluokan sisällä on määritelty kasvillisuuden, rakenteiden, varusteiden, kalusteiden ja laitteiden kunnossapidolle yleiset laatuvaatimukset. Tarvittaessa yleisiä laatuvaatimuksia voidaan tarkentaa kohteesta laadituilla käyttö- ja hoitosuunnitelmissa.

Viheralueen omistaja määrittää, mikä viheralueen kunnossapitoluokka on tai sisältääkö viheralue useita eri kunnossapitoluokkiin kuuluvia alueita. Kunnossapitoluokka voi myös muuttua viheralueen kehittymisen ja sen elinkaaren mukaan. Viheralueen valmistumisen jälkeen takuuaikana voidaan esimerkiksi noudattaa intensiivisempää kunnossapitoa edellyttävää kunnossapitoluokkaa ja takuuajan jälkeen muuttaa kunnossapitoluokka vähemmän intensiivistä kunnossapitoa vaativaan luokkaan. Myös viheralueilla, joita halutaan kehittää esimerkiksi avoimesta viheralueesta metsäisemmäksi viheralueeksi, voidaan kunnossapitoluokkien muutoksella ohjata alueen kehittymistä. Monipuolinen kunnossapitoluokkien käyttö mahdollistaa monimuotoiseen kaupunkiympäristön.

Kunnossapitoluokka määrittelee laatuksen, jonka mukaisena alue hoidetaan. Se ohjaa kunnossapidon resurssointia, tilaamista ja toteutuksen valvontaa. Kunnossapitoluokituksen avulla tilastoidaan ja vertaillaan suoritteita eri ajanjaksojen ja alueiden välillä. Kunnossapitoluokitus on viheralueiden kunnossapidon, laadun tarkkailun ja vaikuttavuuden arvioinnin väline.

Pääluokat

R Rakennetut viheralueet (merkitään kartalla punaisella)	R1 Rakennettu arvoviheralue R2 Toimintaviheralue R3 Käyttöviheralue R4 Suoja- ja vaihtumisviheralue
A Avoimet viheralueet (merkitään kartalla keltaisella)	A1 Arvoniitty A2 Käyttöniitty A3 Maisemaniitty A4 Avoin alue A5 Maisemapelto
M Metsät (merkitään kartalla vihreällä)	M1 Arvometsä M2 Lähimetsä M3 Ulkoilu- ja virkistysmetsä M4 Suojametsä M5 Talousmetsä

Alaluokat

Viheralueiden kunnossapidon kustannuksiin vaikuttavat käyttäjien määrä ja alueen käyttöaste. Mitä enemmän alueella on käyttöä ja kalumista sitä enemmän vaaditaan kunnossapitoresursseja.

Kunnossapitoluokan valintaan vaikuttavat alueen luonnonomaisuudet, asema kaupunkikuvassa, sen tuottamat toiminta- ja ekosysteemipalvelut, alueen käyttötarkoitus ja rakentamisaste. Lisäksi valintaan vaikuttavat kunnossapidon laatutavoite ja intensiivisyys sekä kustannukset, joihin sitoudutaan rakentamisessa ja tulevassa kunnossapidossa. Kunnossapitoluokkaa määriteltäessä joudutaan pohtimaan kunkin alueen kohdalla edellä mainittujen tekijöiden keskinäistä painoarvoa ja käytettävissä olevia resursseja.

Kunnossapitoluokituksen monimuotoisella käytöllä toteutetaan vaihtelevia ja monipuolisia viheralueita. Keskusta-alueilla suositetaan yleensä kaupunkikuvallisesta syystä sekä voimakkaan käytön ja kulutuksen takia rakennettuja viheralueita (R-pääluokka). Taajama- ja asutusalueille soveltuvat luonnonmukaisemmat ja luonnon monimuotoisuutta edistävät viheralueet kuten avoimet viheralueet (A-pääluokka) ja metsät (M-pääluokka).

Kunnossapitoluokkien kustannuksista

Viheralueen kunnossapitoluokka vaikuttaa merkittävästi rakentamis- ja kunnossapitokustannuksiin. Rakentamisen ja kunnossapidon kustannukset ovat korkeimmat rakennetuilla viheralueilla (R-pääluokka) ja edullisimmat avoimilla viheralueilla (A-pääluokka) ja metsissä (M-pääluokka).

Samankin pääluokan sisällä kustannukset voivat vaihdella käytettävistä materiaaleista ja alueen pienipiirteisyydestä johtuen. Esimerkiksi päällystetyt alueet ovat yleensä kalliita rakentaa, mutta laajoina alueina edullisia kunnossapitettavia.

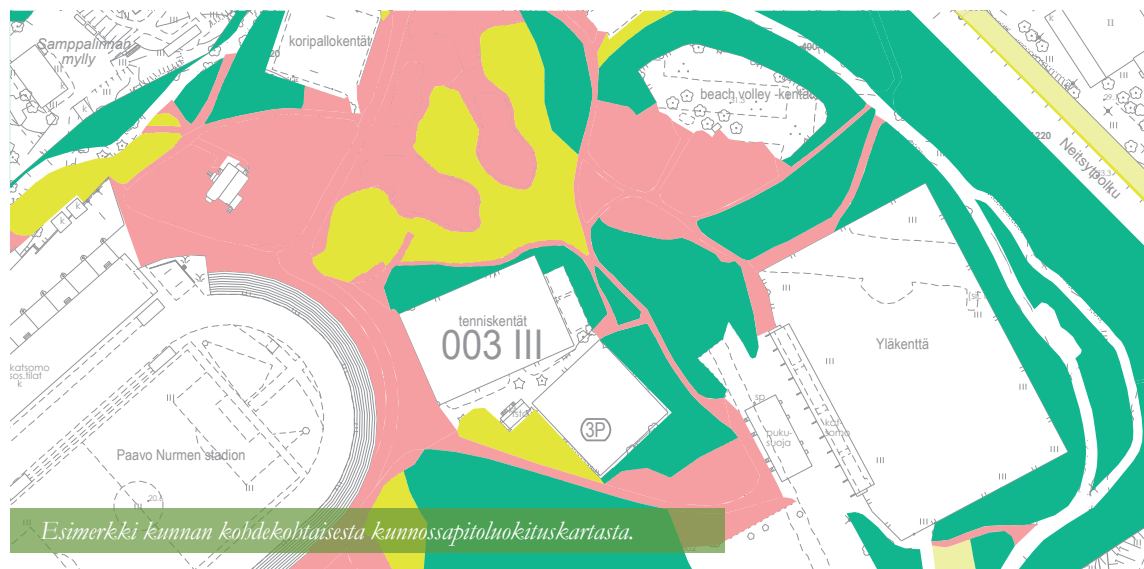
Viheralueiden kunnossapidon kustannuksiin vaikuttavat myös käyttäjien määrä ja alueen käyttöaste. Mitä enemmän alueella on käyttöä ja kulumista sitä enemmän vaaditaan kunnossapitoa ja resursseja kunnossapitoon.

Jotta viheralueen perustamiseen käytetyt investoinnit eivät valuisi hukkaan, on tärkeää, että viheralueen kunnossapidon suunnittelussa varataan kullekin viheralueelle riittävät kunnossapitoresurssit sekä varmistetaan kunnossapitotöitä tekevien ammattiosaaminen.

Pääluokkia täydentävät luokat

Alaluokat

S Suojelualueet (merkitään kartalla vaalean violetilla)	Ei alaluokkia
x Maankäytön muutosalueet (merkitään kartalla harmaalla)	Rx Muutosalue, jota kunnossapitetaan rakennetun viheralueen mukaisessa ulkoasussa Ax Muutosalue, jota kunnossapitetaan avoimen viheralueen mukaisessa ulkoasussa Mx Muutosalue, jota kunnossapitetaan metsän mukaisessa ulkoasussa
P Viheralueiden puhtaanapitoluokitus (merkitään kartalla rastereilla tai kirjainkoodeilla)	P1 Päivittäin (ma-la) P2 Työpäivinä (ma-pe) P3 Viikoittain (3 krt/vk) P4 Viikoittain (2 krt/vk) P5 Viikoittain (1 krt/vk) P6 Kuukausittain P7 Vuosittain Huom! Talvikauden sekä sunnuntaisin ja juhlapyhinä tehtävästä puhtaanapidosta sovitaan erikseen.

R Rakennetut viheralueet

Rakennetut viheralueet ovat erilaisia puistoja, puistoaukioita, kiinteistöjen ulkoalueita, hautausmaita, katto- ja kansipuutarhoja, liikenneviheralueita sekä liikuntaan, leikkiin ja muuhun erityiseen toimintaan tarkoitettuja viheralueita.

R1 Rakennettu arvoviheralue

Rakennetut arvoviheralueet ovat erityisen arvokkaita puutarhakulttuuria, puutarhataidetta, kulttuuriperintöä, arkkitehtuuria tai muita maanomistajan määrittämiä erityisiä ominaispiirteitä edustavia puistoja, aukioita tai julkisten rakennusten ulkoalueita tai niiden osia.

R2 Toimintaviheralue

Toimintaviheralueita ovat jalankulun ja pyöräilyn reittiyhteyksiin sekä liikuntaan, leikkiin ja erityistoimintoihin varattuja viheralueiden osia.

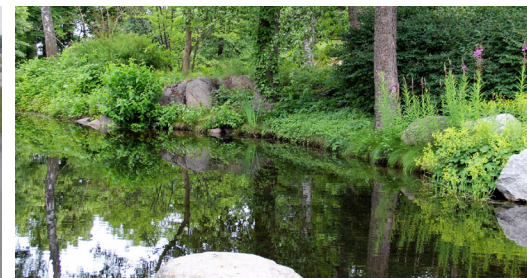
R3 Käyttöviheralue

Käyttöviheralueet ovat oleskeluun, viihtymiseen ja virkistytymiseen tarkoitettuja kaupunki- ja taajama- viheralueita, joissa voi olla monipuolista kasvillisuutta ja rakenteita.

R4 Suoja- ja vaihtumisviheralue

Suoja- ja vaihtumisviheralueet ovat rakennetun ja luonnon ympäristön vaihtumisalueita.

A Avoimet viheralueet
 Avoimet viheralueet ovat luonnostaan tai ihmistoiminnasta syntyneitä niittyjä ja peltoja.

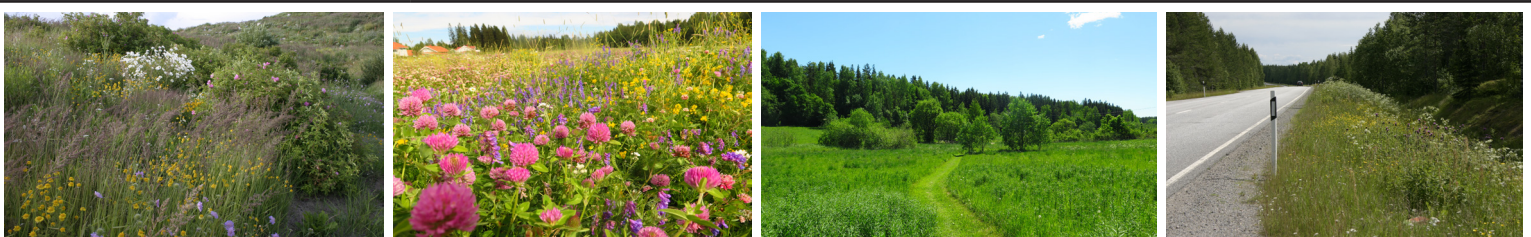
A1 Arvoniitty
 Arvoniityt ovat erityisen arvokasta maisemaa, kulttuuriperinnettä, luonnon monimuotoisuusarvoja tai muita maanomistajan määrittämiä erityisiä ominaispiirteitä edustavia niittyjä tai niiden osia.

A2 Käyttöniitty
 Käyttöniityt ovat ulkoiluun ja harrastamiseen varattuja avoimia tai puoliavoimia niittyjä tai niiden osia.

A3 Maisemaniitty
 Maisemaniityt ovat avoimen kulttuurimaiseman ja ruohovartisen luonnonkasvillisuuden säilyttämiseen varattuja avoimia tai puoliavoimia niittyjä tai niiden osia.

A4 Avoin alue
 Avoimet alueet ovat näkymien ja avoimuuden säilyttämiseen varattuja avoimia alueita sekä luonnonniittyjä, -ranta-alueita ja ruovikoita, joita ei hoideta tai hoito on pelkkää vesakon poistoa.

A5 Maisemapelto
 Maisemapellot ovat muokattuja ja kylvettyjä maa-alueita, joilla kasvatetaan yksi- tai monimuotisia hyöty- ja maisemakasveja, sekä niihin liittyviä reunavyöhykkeitä ja saarekkeita.

M Metsät

Metsät ovat puuston peittämiä alueita, joille tunnusomaista on luonnonvarainen pensas- ja aluskasvillisuus, joka vaihtelee metsätyyppin ja kasvupaikan olosuhteiden mukaan.

M1 Arvometsä

Arvometsät ovat erityisen arvokasta maisemaa, kulttuuriperinnettä, luonnon monimuotoisuusarvoja tai muita maanomistajan määrittämiä erityisiä ominaispiirteitä edustavia metsäalueita tai niiden osia taajamassa tai sen ulkopuolella.

M2 Lähimetsä

Lähimetsät ovat oleskeluun, leikkiin, kauttakulkuun, ulkoiluun, liikuntaan ja sosiaaliseen kanssakäymiseen varattuja asuinalueiden välittömässä läheisyydessä sijaitsevia metsiä, joiden käyttö on päivittäistä.

M3 Ulkoilu- ja virkistymetsä

Ulkoilu- ja virkistymetsät ovat ulkoiluun, retkeilyyn, liikuntaan, marjastukseen, sienestykseen ja virkistytymiseen varattuja asuinalueiden läheisyydessä tai hieman etäämmällä sijaitsevia metsiä.

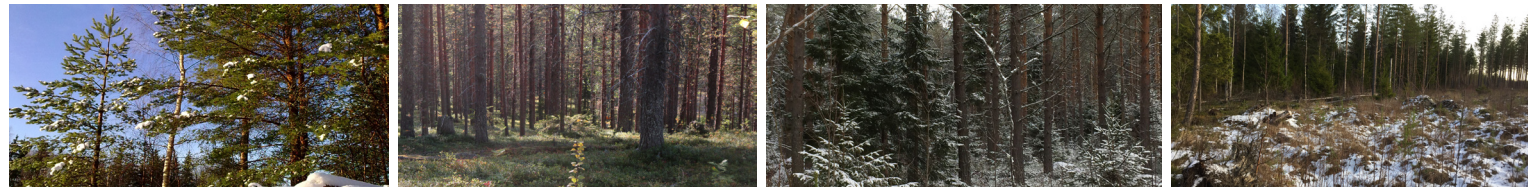
M4 Suojametsä

Suojametsät ovat suojaamiseen, terveyden ja turvallisuuden edistämiseen varattuja asuinalueiden ja muun rakennetun ympäristön sekä erilaisten häiriötä aiheuttavien toimintojen, kuten liikenneväylien ja teollisuuslaitosten, välissä sijaitsevia metsiä.

M5 Talousmetsä

Talousmetsät ovat talouskäytössä olevia metsiä, joita lisäksi hyödynnetään virkistyskäytössä.

S Suojelualueet

Suojelualueet ovat laissa, asetuksessa tai valtioneuvoston, ministeriön, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (ELY-keskus) tai muun viranomaisen päätöksessä määrättyjä alueita, joilla on suojeltuja luontokohteita.

Suojelualueena pidetään myös aluetta, jolla on muinaismuistolain nojalla suojeltuja Suomen aikaisemmasta asutuksesta ja historiasta kertovia rakennelmia tai niiden jäännöksiä sekä rauhoitetut kiinteät muinaisjäännökset, jos niitä voidaan pitää aluemaisina kohteina.

Suojelualue voi olla myös maanomistajan omalla päätöksellä tai muulla päätöksellä suojeltu alue.

x Maankäytön muutosalueet

Maankäytön muutosalue on yleis- tai asemakaavassa rakentamiseen tai rakentamisen vaikutuspiiriin osoitettu alue.

Rx Muutosalue, jota kunnossapidetään rakennetun viheralueen mukaisessa ulkoasussa

Ax Muutosalue, jota kunnossapidetään avoimen viheralueen mukaisessa ulkoasussa

Mx Muutosalue, jota kunnossapidetään metsän mukaisessa ulkoasussa

S

X

TÄYDENTÄVÄT LUOKAT

Viheralueiden puhtaanapitoon kuuluu myös töhryjen ja lian poisto kalusteista ja varusteista.

Roskakorien tyhjennys on tyypillinen viheralueiden puhtaanapidon tehtävä.

Viheralueiden puhtaanapitoluokitus P

Viheralueiden puhtaanapitoluokituksen avulla määritetään puhtaanapidon intensiivisyys ja siisteystaso, johon pyritään. Tavoitteena on, että viheralueet pysyvät puhtaudeltaan kunnossapitoluokan edellyttämässä kunnossa. Puhtaanapidolla varmistetaan, että viheralueet ovat käyttäjäturvallisia, siistejä ja viihtyisiä.

Puhtaanapidon intensiivisyyteen vaikuttavat kunnossapitoluokan lisäksi viheralueen käyttäjien määrä ja kohteen sijainti taajamarakenteessa. Toisinaan yksittäinen tekijä, kuten kioski tai koulu, viheralueen lähellä voi lisätä puhtaanapidon tarvetta. Tietyillä alueilla, kuten leikkipaikoilla tai uimarannoilla, puhtaanapidon korkea intensiteetti on erityisen tärkeää.

Puhtaanapitoluokka voidaan valita vapaasti ohessa olevasta taulukosta, kuitenkin kunnossapitoluokan tavoite alueen yleisilmeen siisteystestä huomioiden.

Pudonneiden lehtien poisto sisältyy usein kaupunkikeskusten keskeisten viheralueiden syystöiden yhteydessä tehtävään puhtaanapitoon.

VIHERALUEIDEN PUHTAANAPITOLUOKITUS P

Alaluokka	P1 PÄIVITTÄIN (ma-la)	P2 TYÖPÄIVINÄ (ma-pe)	P3 VIIKOITTAIN	P4 VIIKOITTAIN	P5 VIIKOITTAIN	P6 KUUKAUSITTAIN	P7 VUOSITTAIN
Roskien ¹ poisto roska-astioiden tyhjennys irtoroskien poisto	1 kerran päivässä.	1 kerran päivässä.	3 kertaa viikossa.	2 kertaa viikossa.	1 kerran viikossa.	1 kerran kuukaudessa. Lisäkerrat sovitaan tilaajan kanssa.	1 kerran vuodessa. Lisäkerrat sovitaan tilaajan kanssa.
Kalusteiden ² puhdistus ja töhryjen poisto	Tarvittaessa ³ 1 kerran päivässä.	Tarvittaessa ³ 1 kerran viikossa.	Tarvittaessa ³ 1 kerran viikossa.	Tarvittaessa ³ 1 kerran viikossa.	Tarvittaessa ³ 1 kerran kuukaudessa.	Tarvittaessa ³ 1 kerran kuukaudessa.	Sovitaan erikseen.
Kalusteiden pesu	1 kerran kuukaudessa.	3 kertaa kesäkaudessa ⁴ .	2 kertaa kesäkaudessa.	2 kertaa kesäkaudessa.	1 kerran kuukaudessa.	Tarvittaessa ⁵ 1 kerran kesäkaudessa ⁴ .	Sovitaan erikseen.
Sidottujen päällysteiden puhdistus ⁵ ja pesu ⁷ .	Puhdistus 1 kerran päivässä. Pesu 1 kerran kesäkaudessa ⁴ .	Puhdistus 1 kerran päivässä. Pesu 1 kerran kesäkaudessa ⁴ .	Puhdistus 2 kertaa kuukaudessa. Pesu 1 kerran kesäkaudessa ⁴ .	Puhdistus 2 kertaa kuukaudessa. Pesu 1 kerran kesäkaudessa ⁴ .	Puhdistus 1 kerran kuukaudessa. Pesu sovitaan erikseen.	Sovitaan erikseen.	Sovitaan erikseen.
Merkintöjen selitykset: ¹) Roska = kulttuuriroskat eli ihmisten alueelle jättämiä roskia kuten karamellipapereita, pulloja, tölkkejä, pahvilaatikoita ja tupakantumpeja. ²) Kaluste = leikkikenttävälineet, ulkokuntoiluvälineet, ulkokalusteet, katokset, ilmoitustaulut ja muut viheralueen kalusteet ja varusteet. ³) Tarvittaessa = jos on likaa tai töhryjä. ⁴) Kesäkausi = sulanmaan ajanjakso, jona aikana tehdään kesähoitoa. Ajanjakso sijoittuu huhti-lokakuulle. Kesäkauden sijoittuminen tälle ajanjaksolle vaihtelee maan eri osissa, ja paikallisesti ajanjakso määritetään sopimusasiakirjoihin. ⁵) Tarvittaessa = jos on likaa, joka ei lähde puhdistamalla vaan edellyttää veden ja/tai pesuaineiden käyttöä. ⁶) Päällysteiden puhdistus = harjaamalla, esimerkiksi harjakoneella, tehtävä roskien ja lian poisto. ⁷) Päällysteiden pesu = vedellä ja/tai puhdistusaineella tehtävä lian ja pölyn poisto. Huom! Talvikauden sekä sunnuntaisin ja juhlapyhinä tehtävästä puhtaanapidosta sovitaan erikseen.							

Katujen kunnossa- ja puhtaanapito

Vierekkäin olevien katualueen ja viheralueen kunnossapito suunnitellaan ja sovitetaan niin, että alueet liittyvät toisiinsa saunattomasti. Katujen kunnossapito on jaettu kolmeen kunnossapitoluokkaan I, II ja III. Katualueiden kunnossapitoluokkien kunnossapidon tavoitteet on kuvattu *Alueurakointi. Yleinen tehtäväluettelo 2003* -julkaisussa. Lisäksi kunnilla voi olla kuntakohtainen erillinen luokitus kevyen liikenteen väylien kunnossapitoon.

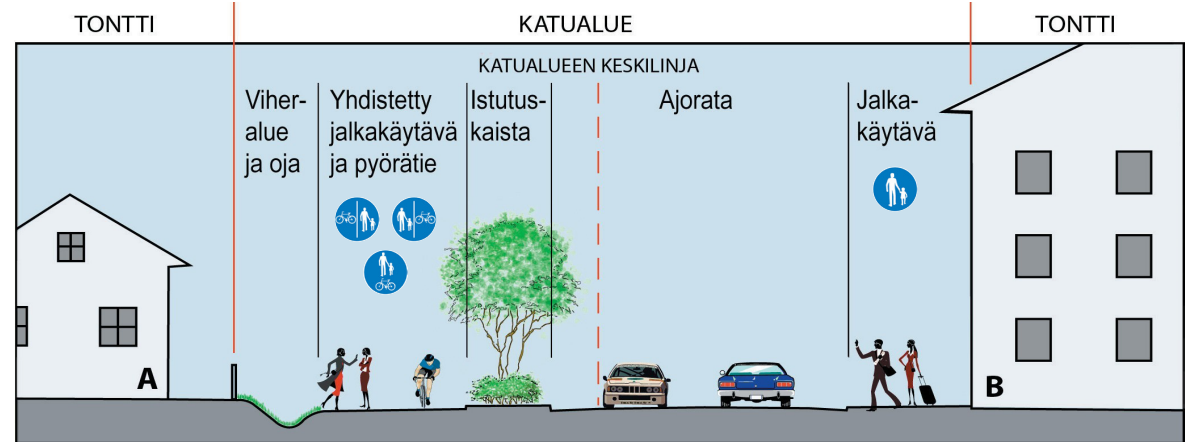
Kiinteistön omistajan ja kunnan tehtävät kadun kunnossa- ja puhtaanapidossa (669/1978, muutokset 547/2005, 8. §)

Katualueiden puhtaanapidon osalta on huomattava, että katualueiden puhtaanapito kuuluu lain, *laki kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta* (669/1978, muutokset 547/2005, 8. §), mukaan kiinteistön omistajalle tai haltijalle kiinteistön rajasta katualueen keskilinjaa saakka. Tarkempi tehtävän jako on esitetty oheisessa kuvataulukossa.

Kunta voi antaa tarkempia määräyksiä siitä, miten kadun ja yleisten alueiden kunnossapito on hoidettava. Lisäksi määräykset annetaan tiedoksi alueelliselle ympäristökeskukselle ja poliisille.

Kunta voi päätöksellään ottaa kokonaan tai osittain huolehtiakseen kiinteistön omistajalle kuuluvista kunnossapitotehtävistä yhden tai useamman kiinteistön osalta. Kunta voi vuosittain periä huolehtiakseen ottamistaan, kunnossapito- ja puhtaanapitotehtävistä aiheutuneet kustannukset kyseisten alueiden yleiseen käyttöön luovutettujen katujen varsilla olevien kiinteistön omistajilta.

Kadun kunnossapitovastuut yhdistetyn jalkakäytävän ja pyörätien, sekä jalkakäytävän kohdalla. (Viheralueiden kunnossapitoluokitus RAMS 2020)

TALVIHOITO						
- lumen ja jään poisto - liukkauden torjunta - hiekoitushiekan poisto - jalkakäytävällä ja sen viereen aurattavien lumivaltien poiskuljetus - jäätyneiden kaivojen avaaminen - katuojien ja hulevesikourujen pitäminen lumettomana ja jäättömänä	Ei talvihoitoa	Kunta	Kunta	Kunta	Kiinteistö B tai erillisellä päätöksellä kunta	
PUHTAANAPITO	Kiinteistö A, max 3 m	Kiinteistö A	Kunta	Kiinteistö A	Kiinteistö B	Kiinteistö B
MUU KUNNOSSAPITO						
- päällysteen korjaus - kadun kalusteiden kunnossapito - liikennemerkkien ja opasteiden kunnossapito - istutusten kunnossapito	Kunta	Kunta	Kunta	Kunta	Kunta	Kunta

Katujen kunnossa- ja puhtaanapidon valvonta (669/1978, muutokset 547/2005, 15. §)

Kunnan määräämä viranomainen valvoo katujen kunnossa- ja puhtaanapitovelvollisuuden täyttymistä. Valvontaviranomainen voi kunnasta riippuen olla lautakunta tai muu monijäseninen toimielin. Alueellinen ympäristökeskus voi velvoittaa kunnan täyttämään kunnalle kuuluvan kunnossa- ja puhtaanapitovelvollisuuden.

Poliisi valvoo kunnossa- ja puhtaanapitoa yleisen järjestyksen ja turvallisuuden kannalta.

Tontinomistajan on viipymättä ilmoitettava kunnalle tai poliisille havaitsemistaan liikennettä vaarantavista päällysteen rikkoutumisista, kuopista ja muista vastaavista puutteista kadun sillä osalla, jonka tontinomistaja on velvollinen pitämään puhtaana, sekä ryhdyttävä tarvittaviin väliaikaisiin toimiin liikenteen varoittamiseksi.

Kadulla tehtävistä töistä ilmoittaminen (669/1978, muutokset 547/2005, 14. §)

Töistä vastaavan on tehtävä etukäteen ilmoitus kunnalle kadulla tai muulla yleisellä alueella tehtävistä töistä. Kunta ohjaa ja valvoo, että liikenteelle aiheutuva haitta on mahdollisimman vähäinen ja ettei töiden yhteydessä vaurioiteta olemassa olevia johtoja ja rakenteita.

Työt voidaan aloittaa heti kun kunta on antanut suostumuksensa. Jos kunta ei ole käsitellyt ilmoitusta 21 päivän kuluessa, voidaan työt aloittaa. Kiireelliset korjaustyöt voidaan tehdä heti ja ilmoittaa työstä jälkikäteen.

Kunta voi antaa liikenteen sujuvuuden, turvallisuuden tai esteettömyyden kannalta tarpeellisia määräyksiä työn suorittamisesta. Määräyksiä tarkoitusena voi olla myös johdoille tai laitteille aiheutuvan haitan estäminen tai vähentäminen.

Kunta voi periä maksun, joka perustuu ilmoituksen tarkastamisesta ja työn valvonnasta kunnalle aiheutuneisiin kustannuksiin. Lisäksi kunta voi periä maksun alueen sulkemisesta työmaan käyttöön.

RAMS 2020 – PÄÄTÖKSENTEKIJÄN OPAS VIHERALUEIDEN KUNNOSSAPITOLUOKITUKSEEN

Lisätietoja Viheralueiden kunnossapitoluokituksesta: <https://www.vyl.fi/ohjeet/kunnossapitoluokitus/>.

Viherympäristöliitto ry
Viljatie 4 C
00700 HELSINKI
www.vyl.fi
info@vyl.fi